

SCRISOARE DE SPRIJIN

privind introducerea în nomenclatorul COR a ocupațiilor de analist comportamental și instructor comportamental

1. Applied Behavioral Analysis (ABA) - Analiza Aplicată a Comportamentului (sau terapia ABA cum este cunoscută) se fundamentează pe instrumente validate științific și tehnici ce pot fi folosite în tratamentul copiilor diagnosticați cu autism.

2. În România există peste 4000 de profesioniști în Analiza Aplicată a Comportamentului, dintre care aproximativ 200 au urmat cursuri de specializare în cadrul unei universități internaționale, cursuri aprobate de ABAI – Association for Behavior Analysis International¹, 40 fiind acreditați de BACB (Behavior Analyst Certification Board)², cu titlurile BCBA și BCaBA. În jur de 2000 au terminat cursuri de formare continuă în Analiza Aplicată a Comportamentului acreditate de Colegiul Psihologilor din România; tot atâția sunt absolvenți de studii superioare (în proporție foarte mare absolvenți de psihologie, psihopedagogie specială, asistență socială, sociologie, medicină, dar și din alte domenii) care au absolvit cursuri de introducere în Analiza Aplicată a Comportamentului, cu durata de 40-60 ore, susținute de analiști comportamentali acreditați ca BCBA, BCaBA.

3. Mai mult de jumătate dintre acești profesioniști nu sunt înscriși în Colegiul Psihologilor din România³ deoarece domeniul lor de practică nu intră în sfera de reglementare a acestei organizații profesionale și nu oferă analiștilor comportamentali o specializare care să fie reprezentativă pentru serviciile oferite.

Serviciile astfel prestate nu sunt reglementate de nici o instituție, publică sau privată, nu există standarde clare de specializare pentru furnizori sau de oferire a serviciilor.

¹ <https://www.abainternational.org/welcome.aspx> Asociația Internațională pentru Analiză Comportamentală Aplicată, fondată în anul 1974;

² <https://www.bacb.com/bcba/> organizație neguvernamentală, cu sediul în SUA, cu scopul de a asigura aplicarea unor standarde de calitate ridicate în rândul profesioniștilor din domeniul analizei aplicate a comportamentului. Această instituție a elaborat standardele etice și profesionale, recunoscute și aplicate la nivel internațional și organizează examene în vederea acordării acreditării ca analist comportamental (BCBA)/instructor comportamental (BcaBa), certificatele/atestatele eliberate de BACB fiind unanim recunoscute în rândul practicienilor și beneficiarilor terapiei;

³ Conform sondajului efectuat de Institutul ABA România în mai 2020 pe un eșantion de 500 de profesioniști în domeniul aplicării ABA.

Aceste aspecte conduc la o incongruență în oferirea serviciilor la nivel național, iar în unele situații chiar la încălcarea drepturilor beneficiarilor, atunci când sunt aplicate intervenții ineficiente sau nevalidate științific.

4. Un raport al Institutului Național de Sănătate Publică arată că în anul 2012 în România erau înregistrați 60.890 de copii cu tulburări de neurodezvoltare. Cei mai mulți dintre ei nu se află în instituțiile publice. Totuși, rapoartele întocmite de organizațiile neguvernamentale indică faptul că această cifră nu include toți copiii cu tulburări de neurodezvoltare din România, ci numai pe cei înregistrați în baza de date oficială. Aceste înregistrări se realizează doar în mod voluntar de către părinții sau tutorii copilului. În acest context, cererea de servicii de terapie este foarte mare, iar activitatea practicienilor în Analiza Aplicată a Comportamentului este o realitate ce nu mai poate fi ignorată.

5. Inexistența unor standarde de calitate oficiale, adecvate tipurilor de servicii oferite, expune copiii și familiile lor riscului de a primi servicii integrate și personalizate care nu îndeplinesc un standard minim de calitate și care le pot afecta ireversibil șansele de evoluție.

6. Pentru aceste motive, comunitatea practicienilor, dar și a beneficiarilor serviciilor de analiză comportamentală, solicită, în acord cu reglementările internaționale, introducerea în COR a două ocupații care să corespundă activității prestate în mod real de furnizorii serviciilor, respectiv analistul comportamental și instructorul comportamental.

7. Analistul comportamental realizează un plan de intervenție individualizat în vederea recuperării întârzierii în dezvoltare și adaptării copilului diagnosticat cu tulburări din spectrul autist la mediul în care trăiește. Fiecare intervenție este particularizată în funcție de aptitudinile, nevoile, interesele și preferințele beneficiarilor. Analistul comportamental stabilește abilitățile necesare fiecărui beneficiar, obiectivele fiind frecvent adaptate și modificate, în funcție de datele colectate și de evoluția acestuia, asigurându-se astfel că procedurile și principiile aplicate sunt potrivite și eficiente.

Instructorul comportamental implementează planul de intervenție realizat de analistul comportamental și lucrează doar sub supervizarea acestuia cu scopul îmbunătățirii abilităților clienților.

8. Specializarea unui analist comportamental, recunoscută internațional de ABAI – Association for Behavior Analysis International, are la bază un task list ce se derulează pe parcursul a 315 ore de formare. Un analist comportamental trebuie să parcurgă un program de specializare structurat pe două componente:

- 320 ore de pregătire teoretică ce acoperă un task list foarte bine structurat;

- 100 ore de supervizare și 2 000 ore de practică supervizată.

Formarea se întinde pe o perioadă de minim 2 ani.

Task list-ul include cunoștințele și abilitățile necesare practicării și obținerii acreditării internaționale ca analist comportamental. Acestea sunt organizate în două secțiuni principale, Secțiunea *Fundamente*, ce cuprinde abilități de bază, principiile și cunoștințele esențiale, respectiv Secțiunea *Aplicații*, ce cuprinde abilități orientate predominant către componenta practică: evaluarea comportamentului, proceduri de modificare comportamentală, selectarea și implementarea intervențiilor, supervizarea și managerierea personalului. În partea de supervizare și manageriere a personalului se pune accent pe management organizațional și pe supervizarea echipelor care aplică intervenția stabilită de analistul comportamental.

9. Acest cadru cu specificații clare, atât la nivel de curriculum de formare, cât și la nivel de practică, justifică necesitatea unei reglementări specifice și nu doar o formare continuă a psihologilor sau a asistenților sociali. Cursurile de formare continuă în Analiza Aplicată a Comportamentului, nu corespund exigențelor profesionale în analiză comportamentală, deoarece ABA este o știință cu propriile argumente, principii și tehnici.

Nici dispozițiile care reglementează exercitarea profesiei de psiholog, nici cele aplicabile asistenților sociali nu permit accesul analiștilor comportamentali la cursuri de formare de lungă durată necesare pentru dobândirea competențelor profesionale specifice Analizei Aplicate a Comportamentului.

În consultările avute de-a lungul ultimilor ani, Colegiului Psihologilor din România s-a pronunțat în mod constant în sensul că ABA nu poate deveni o specializare în cadrul exercitării profesiei de psiholog deoarece nu face parte din intervențiile terapeutice recunoscute de European Association of Psychotherapy⁴.

Deși susține că este o doar o metodă de intervenție care poate fi implementată de psihologi sau psihopedagogi, și nu specializare de sine stătătoare, Colegiul Psihologilor din România nu recunoaște intervențiile ABA ca experiență pentru trecerea la o treaptă superioară de competență a unui psiholog cu specializare în psihologie clinică, psihoterapie sau psihologie educațională; faptul că nu sunt acceptate cazurile în care s-a intervenit prin intermediul tehnicilor Analizei Aplicate a Comportamentului și se solicită prezentarea unor cazuri abordate din perspectiva formării de bază pe care o are fiecare psiholog în parte (psihologie clinică, psihoterapie sau psihologie educațională) este o dovadă indubitabilă a caracterului distinct și autonom al acestei științe.

⁴ <https://www.europsyche.org/approaches/>

10. Cu toate acestea, în lipsa unor reglementări specifice, pentru a obține dreptul de a profesa, analiștii comportamentali sunt nevoiți a urma procedura necesară dobândirii atestatului de liberă practică într-una din specializările recunoscute de Colegiul Psihologilor din România, urmată de o specializare în Analiza Aplicată a Comportamentului.

Astfel, costurile pentru exercitarea profesiei ajung să fie foarte mari, resurse considerabile fiind investite pentru dobândirea unei specializări pe care o nu practică, doar pentru îndeplinirea, din punct de vedere formal, a condițiilor pentru desfășurarea activității (obținerea unei autorizații, emiterea facturilor, fiscalizarea veniturilor etc).

11. Competențele profesionale specifice se pot dobândi în prezent prin absolvirea cursurilor postuniversitare de formare și dezvoltare profesională continuă organizate de Universitatea Clemson în România (Departamentul de Analiză Aplicată a Comportamentului), precum și a altor cursuri online susținute de universități din afara României.

Mai multe universități din România și-au exprimat disponibilitatea pentru organizarea de studii de master și/sau postuniversitare în domeniul analizei aplicate a comportamentului pentru dobândirea competențelor de analist comportamental.

Deschiderea persoanelor de a participa la cursuri de formare, de a se adapta după aceea metodelor și tehnicilor analizei aplicate a comportamentului, reprezintă dezvoltarea profesională necesară pentru integrarea și recuperarea copiilor cu tulburare pervazivă de dezvoltare.

12. Nici Colegiul Psihologilor din România, nici Colegiul Medicilor, nici Ordinul Asistenților Medicali Generaliști, Moșelor și Asistenților Medicali nu dețin o evidență a profesioniștilor calificați pentru a oferi intervenții specializate și specifice pentru TSA.

De altfel, tendința la nivel mondial este de a recunoaște posibilitatea formării în domeniul analizei aplicate a comportamentului indiferent de domeniul studiilor de bază ale profesionistului, fără o limitare la domeniul psihologiei, științelor educației, sociale sau medicinei.

13. Introducerea ocupației de analist comportamental în nomenclatorul privind Clasificarea ocupațiilor din România **va permite standardizarea ocupației în vederea desfășurării corecte, etice și eficiente a activităților și intervențiilor de abilitare/reabilitare, precum și monitorizarea acestora, cu scopul păstrării nivelului de calitate pe termen lung.**

Actualizarea COR constituie premisa necesară pentru:

- elaborarea standardului ocupațional pentru ocupația de “analist comportamental”;
- creșterea calității și promovarea profesionalismului prin furnizarea de cursuri acreditate;

- facilitarea accesului persoanelor interesate la o formare profesională standardizată, având ca obiectiv desfășurarea profesiei în regim de liber profesionist și exercitarea profesiei.

Un ultim argument vizează necesitatea corelării ocupației în raport cu conținutul activităților desfășurate efectiv pe piața muncii.

Pentru toate motivele expuse susținem demersul inițiat de Institutul ABA România, Asociația AUTISM VOICE și Asociația HELP AUTISM, cu sprijinul RO TSA, solicitând introducerea în nomenclatorul COR a ocupațiilor de analist comportamental și instructor comportamental, conform documentației întocmite de petente.

NUME ORGANIZAȚIE:

REPREZENTANT:

DATA:

SEMNĂTURA și ȘTAMPILA: